

Lise Öğrencilerinin İstenmeyen Öğretmen Davranışlarına Yönelik Algılarının İncelenmesi

Hatice GÜZEL*

ÖZ

Öğrenci- öğretmen etkileşiminde, öğretmenlerin sınıflarında sergiledikleri davranışlar, öğrencinin akademik başarısını etkilemesinin yanı sıra, hem bireysel anlamda hem de grup düzeyinde öğrencinin öğrenme tutumunu ve sosyal davranışını etkileyebildiğinden, öğretmenlerin sınıflarında sergiledikleri davranışları önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı Konya il merkezindeki liselerde öğrenim gören öğrencilerin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algılarını belirlemeye çalışmaktır. Araştırmada tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. 2016-2017 öğretim yılında Konya il merkezindeki liselerde öğrenim gören 913 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada (Erben Keçici ve diğerleri, 2013) tarafından geliştirilen "İstenmeyen Öğretmen Davranışı Ölçeği" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek, "Öğretmen olumsuz davranışı" ve "Öğretmen olumsuz davranışının etkileri" olmak üzere iki faktörlü 38 sorudan oluşan likert tipi bir ölçektir. Ölçeğe ait iki boyutun Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları 0.91 ile 0.92 ve ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.94'dur. Verilerin analizi SPSS 20 bilgisayar paket programı ile yapılmıştır. Öğrencilerin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algıları aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ile belirlenmiştir. Öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için normal dağılım göstermediği görülen verilerin cinsiyet ve öğrenim gördükleri alan değişkenine göre değişimi Mann-Whitney U testi ile incelenmiştir. Araştırma sonuçları istenmeyen öğretmen davranışlarının çok az da olsa bulunduğunu, öğrencilerin bundan az da olsa olumsuz etkilendiklerini göstermiştir. Lise öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışı ve istenmeyen öğretmen davranışının öğrenci üzerinde bıraktığı etki puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Farkın anlamsız bulunmasına rağmen, erkek öğrencilerin istenmeyen öğretmen davranışı, kız öğrencilerin ise davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Sayısal bölüm öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışı ve davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamalarından daha yüksek olduğu öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışı ve davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamalarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Lise öğrencileri, öğretmen, istenmeyen davranış, cinsiyet, tepki

Investigation of The Perceptions of High School Students Towards Unfavorable Teacher Behaviors

ABSTRACT

In student-teacher interaction, the behaviors of the teachers in their class are important since it can affect the learning attitude and social behavior of the students both at the individual level and at the group level as well as the academic achievements of the students. The aim of this research is to try to determine the perceptions of the students at the high school in Konya city center regarding the unfavorable teacher behaviors. The general screening model was used in the research. In 2016-2017 academic year, the population of this study consists from 913 students studying at the high school in Konya province center. The "Unfavorable Teacher Behavior Scale" developed by the researcher (Erben Keçici et al., 2013) was used as data collection tool. The scale is a likert type measure consisting of 38 questions with two factors, which are "Negative behaviors of teachers" and "Negative behavioral effects of teachers". Cronbach Alpha reliability coefficients of the scale were found to be 0.91 and 0.92, and the Cronbach Alpha internal consistency coefficient of scale was found to be 0.94. Analysis of the data was made with SPSS 20 computer package program. The perceptions of students about unfavorable teacher behaviors were determined by arithmetic mean and standard deviation values. The Mann-Whitney U test was used to examine whether there was a significant difference between the students' opinions and the gender according to the gender and the field of study in which the data are not normally distributed. The results of the research showed that there were the unfavorable teacher behaviors although they are few, the students were adversely affected by this. The mean scores of the effects of high school students' unfavorable teachers and their behaviors on the students were statistically found to be insignificant. Despite the fact that the difference was insignificant, it was seen that male students had higher mean scores of response to behavior toward unfavorable teacher behaviors and female students had higher mean scores of response to unfavorable teacher behaviors. It was determined that the students with numeric section had higher mean scores of unfavorable teacher behaviors and the response toward unfavorable teacher behaviors than the students with equal weight sections.

Keywords: high school students, teacher, undesired behavior, gender, reaction

* Doç.Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, hguzel@konya.edu.tr

Makalenin Gönderim Tarihi: 03.08.2017; Makalenin Kabul Tarihi: 28.08.2017

Giriş

Çağımızın önemli konularından birisi eğitimidir. Hızla gelişen dünyamızda, bilgiler önceki yüzyıllarda görülmemeyen bir biçimde artmakta ve değişmektedir. Endüstrideki büyük ve hızlı gelişmeler, insan unsurunun daha yararlı ve güçlü hale getirilmesi çabalarını geliştirmiştir(Tortop,1999). Bilgiye kolay erişebilen, analiz, sentez ve değerlendirme yapabilen, iletişim ve eleştirel düşünme becerilerine sahip olan, araştıran, sorgulayan, yaratıcı, evrensel değerleri özümsemiş, kendisini sürekli geliştiren, bağımsız düşünebilen, üretken, yapıcı ve demokratik değerler ile bütünleşmiş bireylere gereksinim duyulmaktadır (Saracaloğlu ve Kaşlı, 2001). Söz konusu bireylerin yetiştirilmesinde ise, öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43. Maddesinde; “Öğretmenlik mesleği, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği” olarak tanımlanmaktadır.(METK, 1973). Öğretmenler, bir ülkenin geleceğinin mimarı ve eğitim sisteminin en temel ögesidir. Ülkenin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve sosyal barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleşmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasında, toplumun kültür ve değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında öğretmenlerin başrolü oynamaları beklenmektedir(Karagözoğlu, 2003).

Çoğunlukla eğitim süreçlerinin düzenlenmesinden ve yürütülmesinden öğretmen sorumludur (Wragg, 1993). Aynı zamanda öğretmen, tutum ve yaklaşımlarıyla öğrenme ortamının hazırlayıcısı, yönlendiricisi durumundadır. Sınıfta öğretmenle öğrenci arasındaki ilişkiler, öğrenmenin ve eğitimin temelini teşkil eder. Öğretmenler bilgi, beceri ve tutumlarıyla öğrencileri eğitirken diğer yandan davranışları ile de onları etkilemektedirler. Samimi, anlayışlı ve sabırlı öğretmen davranışları öğrenciyi olumlu düşünmeye götürürken aksi davranışlar ise öğrenci üzerinde olumsuz etki bırakır (Güçlü, 2000). Ergün ve Duman (2008), iyi ilişkilerin olumlu, kötü ilişkilerin ise olumsuz bir öğrenme atmosferi doğuracağını ileri sürmektedir.

Öğrenci- öğretmen etkileşiminde, öğretmenlerin sınıflarında sergiledikleri davranışlar, öğrencinin akademik başarısını etkilemesinin yanı sıra, hem bireysel anlamda hem de grup düzeyinde öğrencinin öğrenme tutumunu ve sosyal davranışını etkileyebildiğinden, öğretmenlerin sınıflarında sergiledikleri davranışları önem taşımaktadır. Öğretmenin sınıf içi davranışlarını değerlendirmede öncelikle dikkat edilecek husus sınıf içi iletişim olmalıdır. Sağlıklı bir iletişim sayesinde sınıf yönetimi başarılı olabilir ve kaliteli eğitim sağlanır. Öğretmenler sınıf yönetimi açısından ne kadar başarılı olurlarsa olsun, okulda ya da sınıfta öğrenmeyi engelleyen istenmeyen davranışlarla karşılaşmaktadır. Okullarda yaşanan istenmeyen davranışlar söz konusu olduğunda, kaynak olarak ilk önce öğrenciler akla gelmekle birlikte, istenmeyen davranışların sebebi öğretmenler de olabilir. Öğretmenlerin sergilediği istenmeyen davranışlar sonucunda öğrencilerin öğrenmeleri ve davranışları olumsuz bir şekilde etkilenebilir.

Reed & Bergeman (1992), iyi öğretmenlerin özellikleri arasında; öğrencilerle iyi ilişkiler kurmak, sınıftaki eğitici ortamı hazırlamak ve sürdürmek, etkili kararlar almak, kararları kırıncı olmadan diğer insanlara iletebilmek, daima öğrencileri ve eğitimi düşünmek gibi hususları saymaktadır. İyi ve nitelikli bir öğretmen dinamik, neşeli, mutlu ve kendine güvenlidir Katı disiplin kurallarıyla öğrenci üzerinde otorite kurarak ceza ve korkutma ile eğitim-öğretim yapmak sevilen öğretmenin niteliklerinden değildir. Öğretmenler yargılayıcı olmayan bir tavırla öğrencileri dinlediklerinde, öğrenciler karmaşık ve korkutucu olan duygu ve düşüncelerini gözden geçirmeye ve net bir tutum sergilemeye çaba gösterirler. Öğretmenler tarafından yapılan olumsuz eleştiriler ve uyarılar genellikle öğrencilerin kendilerini rahatsız hissetmelerine ve sonuçta da okuldan nefretlerine neden olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında öğrencilerde gözlenen sorunların ve istenmeyen davranışların sebeplerinden birinin de öğretmenler ve onların sınıf içi davranışlarının olabileceği söylenebilir (Lewis & Riley, 2009). Son yıllarda okulda istenmeyen davranış ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. İstenmeyen davranış, duruma veya ortama uygun olmayan, fakat bilinçli olarak yapılan davranışlardır. Buna göre okulda ve sınıfta eğitsel çabalara engel olan davranışların tümü istenmeyen/olumsuz davranış olarak nitelendirilebilir (Sağlam ve diğerleri, 2007). İstenmeyen öğretmen davranışı ise genel bir ifadeyle, öğretim etkinliklerini, öğrenci öğrenmesini ve motivasyonunu olumsuz olarak etkileyen öğretmen davranışları olarak tanımlanabilir (Kearney, Plax, Hays & Ivey, 1991).

Kearney ve diğerleri (1991) tarafından yapılan bir araştırmada istenmeyen öğretmen davranışlarının yetersizlik, sorumsuzluk ve saldırganlık olmak üzere üç ana kategoride toplandığı belirlenmiştir. Saldırganlık, öğrencilerle alay etme ve küçük görme gibi hakarete ve aşağılamaya dönük öğretmen davranışlardır. Bu tür davranışları yapan katı ve sert öğretmenler çoğunlukla öğrencileri sebepsiz yere sözlü olarak aşağılamakta ya da eleştirmektedir. Öğretmenin sözel saldırganlığı öğrencinin öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmesini ve öğrenmeye güdülenmesini azaltarak öğrencinin öğrenmesini engellemekte, öğrencide düşmanca duygular gelişmesine neden olmakta ve öğrencinin davranışlarını olumsuzlaştırmaktadır (Bekiari & diğ. 2005; Kearney & diğ., 2002). Öğretmenler sınıfta öğrencilerle sıcak ve arkadaşça bir ilişki kurduğunda, öğrencilerde öğretmene, okula ve öğrenmeye karşı olumlu tutum gelişir (Cheng, 1994).

Lewis & Riley (2009), ise öğretmenlerin istenmeyen davranışlarını kendi içerisinde yasal ve yasal olmayan davranışlar olmak üzere ikiye ayırmışlardır. Yasal olmayan istenmeyen davranışlar genellikle fiziksel ya da cinsel kötü muamele, istismar, taciz, hırsızlık ya da mali alanlardaki yasaları ihlal etmeyle ilgili öğretmen davranışlarıdır. Buna karşın sınıflarda daha sık karşılaşılan ve yasal olarak nitelendirilen istenmeyen öğretmen davranışları ise öğrencileri azarlama, sürekli olarak öğrencileri eleştirme, alay etme vb. gibi davranışlardır (Akt:Özer ve Bozonoğlu, 2016). Sheets (2002) tarafından yapılan araştırmada öğrenciler, öğretmenlerinin kendilerini dinlemediklerini, iletişimde bulunmak için çaba göstermediklerini ve aralarında dostane ilişkiler olmadığını ifade etmişlerdir. Memişoğlu (2005) tarafından yapılan araştırmada ise her dört öğrenciden biri öğretmenlerin kendilerine adil davranmadığını belirtmişlerdir.

Yapılan çoğu araştırma bulguları, bu tür davranışların öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenmelerini azalttığı, öğretmen-öğrenci iletişimine zarar verdiği ve öğrenci motivasyonu ve katılımını olumsuz etkilediğini göstermektedir (Semlak & Pearson, 2008; Toale, 2001 Thweatt & McCroskey, 1998). İstenmeyen davranışlar meydana geldiğinde öğrenciler, öğretmenlerini daha az saygın, daha az zeki ve daha kötü karakterli olarak görmekte ve bu durum da öğretmenlerin güvenilirliğini sarsmaktadır (Thweatt & McCroskey, 1998). Memişoğlu (2005) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin %36'sı öğretmenlerin öğrencileri küçük düşürücü davranışlardan kaçınma davranışını *nadiren* gösterdiğini belirtmişlerdir. Maurer & Wallerstein (1984) araştırmalarında, olumsuz öğretmen davranışının öğrenmeye etkilerini incelemişlerdir. 50 devlet lisesinde öğrenci başarısızlığı ve olumsuz öğretmen tutumu ilişkisini inceledikleri bu araştırmada olumsuzluğun artmasıyla başarının düştüğü sonucuna varmışlardır. Aynı araştırmada olumsuz öğretmen tutumunun öğrencilerde okula devamsızlık, okulu terk etme ve eğitim kalitesinde düşmeye neden olduğu bildirilmiştir (Akt: Gözütok, 1998).

Alanyazında istenmeyen öğrenci davranışlarının belirlenmesine ilişkin pek çok sayıda araştırma bulunmasına rağmen (Gökkyer ve Doğan, 2016; Şahin ve Adıgüzelli, 2015; Şahin ve Arslan, 2014; Uğurlu, Doğan, Şöförtakımcı, Ay ve Zorlu, 2014; Çetin, 2013; Özmen, 2012; Çankaya ve Çanakçı, 2011; Demir, 2011; Cabaroğlu ve Altınel, 2010; Atıcı ve Çekici, 2009; Çelikkaleli, Balcı, Çapri, ve Büte, 2009; Dönmez ve Cömert, 2009; Sadık, 2008; Sarıtaş, 2006), öğretmen kaynaklı istenmeyen davranışları belirlemeye dönük sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmektedir (Özer ve Bozonoğlu, 2016; ; Erben Keçici, Beyhan ve Sönmez Ektem, 2013; Ünal, 2012).

Alanyazında lise öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algılarının ve bu davranışlara yönelik tepkilerinin incelendiği bir araştırma bulgusuna rastlanılmamıştır. Bu araştırmaya bu yönüyle de önem arzetmektedir ve özgün bir çalışmadır. Bu araştırmanın öğretmen-öğrenci ilişkisi konusunda yurt içi alanyazına önemli bir katkı yapması beklenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Lise öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada “lise öğrencilerinin algılarına göre öğretmenleri ne derece istenmeyen öğretmen davranışı göstermektedir?” sorusu problem cümlesi olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda aşağıda verilen alt problemlere cevap bulunmaya çalışılmıştır.

1. Lise öğrencilerinin algılarına göre öğretmenleri ne derece istenmeyen öğretmen davranışı göstermektedir?

2.Lise öğrencilerinin algılarına göre istenmeyen öğretmen davranışı öğrencileri ne düzeyde etkilemektedir?

3.Cinsiyet değişkenine göre lise öğrencilerinin öğretmenlerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

4.öğrenim gördükleri alan değişkenine göre lise öğrencilerinin öğretmenlerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma modeli

Araştırmada var olan durum olduğu gibi belirlenmeye çalışılacağı için betimsel bir araştırmadır . Araştırmada tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Öğrencilerin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algıları cinsiyet ve öğrenim gördükleri alan değişkenleri açısından karşılaştırılmıştır. Cinsiyet ve öğrenim gördükleri alan değişkenleri açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu yönü ile bu araştırma aynı zamanda ilişkisel bir araştırmadır((Çepni, 2010).

Evren örneklem

Çalışmanın evrenini 2016-2017 öğretim yılında Konya il merkezindeki liselerde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşma imkanı bulunamadığından örneklem seçme yoluna gidilmiş ve oransız örnekleme ile öğrencilerden örneklem alınmıştır. 940 öğrenciden 27 öğrencinin anketi istenen şekilde doldurulmadığı için değerlendirilmemiş ve 913 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Veri toplama aracı

Araştırmada (Erben Keçici ve diğerleri, 2013) tarafından geliştirilen “İstenmeyen Öğretmen Davranışı Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek, “Öğretmen olumsuz davranışı” ve “Öğretmen olumsuz davranışının etkileri” olmak üzere iki faktörlü 38 sorudan oluşan likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin KMO değeri mükemmel sayılabilecek 0.923, Bartlett küresellik testi sonucu da anlamlı [$X^2=7229/sd=703$, $p<0.000$] bulunmuştur. Faktör analizinde özdeğer 3.00 olarak alınmış ve özdeğeri 3.00’dan büyük iki faktör belirlenmiştir. Ölçeğin faktörleri arasında $p<0.01$ anlamlılıkta, $r =.642$ orta düzeyde pozitif ve doğrusal bir ilişki vardır. Ölçeğe ait iki boyutun Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları 0.91 ile 0.92 ve ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.94’dur. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda X^2/sd oranı 2.52 ($X^2/sd=1628.31/644$)’dir. GFI değeri 0.79, AGFI değeri 0.76, RMSEA değeri 0.06, CFI değeri 0.85, NFI değeri 0.78 ve PGFI değeri 0.69 bulunmuştur. Ölçek verileri mükemmel uyum değerlerine sahip olmasa bile, kabul edilebilir sınırlar içindedir.

Uygulanan ölçek sonrasında veriler derecelendirme ölçeği kullanılarak çözümlenmiştir. Ölçekte beş seçenek bulunmaktadır. Beşli ölçekte bulunan dört aralık (5-1=4) için aralık katsayıları ise (4/5) 0,80’dır. Kesinlikle katılmıyorum 1-1.79, katılmıyorum 1.80- 2.59, kararsızım 2.60-3.39, katılıyorum 3.40-4.19 ve tamamen katılıyorum 4.20-5 aralıklarındadır.

Verilerin analizi

Verilerin analizi SPSS 20 bilgisayar paket programı ile yapılmıştır. Öğrencilerin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algıları aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ile belirlenmiştir. Öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için normal dağılım göstermediği görülen verilerin cinsiyet ve öğrenim gördükleri alan değişkenine göre değişimi Mann-Whitney U testi ile incelenmiştir.

Bulgular

Lise öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına ilişkin algılarını belirlemeye yönelik olarak elde edilen veriler, araştırmada cevap aranan sorulara göre analiz edilmiş ve analiz sonuçları tablolar halinde sunulmuştur.

Araştırmanın birinci alt problem cümlesi “Lise öğrencilerinin algılarına göre öğretmenleri ne derece istenmeyen öğretmen davranışı göstermektedir?” şeklindedir.

Tablo 1’de lise öğrencilerinin algılarına göre öğretmenlerin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik aritmetik ortalamalar ve standart sapma değerleri verilmiştir

Tablo: 1. İstenmeyen Öğretmen Davranışlarına İlişkin İstatistik Veriler

İstenmeyen Öğretmen davranışı	N	Ortalama	Std. Sapma
1. Okul için uygun olmadığını düşünüyordu	913	2,09	1,39
2. Psikolojik hasta olduğumu söylüyordu	913	1,97	1,24
3. Yeterli muhakeme kabiliyetimin olmadığını söylüyordu	913	2,14	1,62
4. Bir derste başarısızlığım veya yaptığım hata ile alay ediyordu	913	2,18	1,29
5. Dış görünüşümle alay ediyordu (Fiziksel özellik)	913	2,01	1,22
6. İsmimle alay ediyordu	913	1,91	1,21
7. Beni sınıf faaliyetlerinden dışlamak için yerine getiremeyeceğim görevler veya ödevler veriyordu	913	2,01	1,24
8. Bana yokmuşum gibi davranıyordu	913	2,36	1,40
9. Sürekli sözümü kesiyor, konuşmama izin vermiyordu	913	2,26	1,35
10. Derste parmak kaldırdığımda bana söz hakkı vermiyordu	913	2,32	1,35
11. Onunla konuşmak istediğimde bahane bulup benimle konuşmuyordu	913	2,16	1,30
12. Kasıtlı olarak uzun süre bekletiyordu	913	2,23	1,32
13. Özel hayatıma saldırıyordu	913	2,17	1,32
14. Özel hayatımla ilgili şeyleri aleni bir şekilde anlatıyordu	913	2,02	1,19
15. Yokluğumda hakkımda kötü konuşuyordu	913	2,13	1,29
16. Müdür ve diğer öğretmenlere beni kötülüyordu	913	2,15	1,33
17. Aileme beni kötülüyordu	913	2,15	1,29
18. En ufak bir olayda müdüre gönderiyordu	913	2,11	1,30
19. Çalışmalarımı ve ödevlerimi sürekli eleştiriyordu	913	2,17	1,29
20. Açıklama yapmadan kötü not veriyordu	913	2,18	1,35
21. Gelişigüzel ceza veriyordu	913	2,15	1,32
22. Gelişigüzel bağırıyor, hakaret ediyor ve küfür ediyordu	913	2,33	1,47
23. Fiziksel şiddete bulunuyordu	913	2,04	1,30
Toplam etki puanı	913	2,14	,88

Tablo 1’ incelendiğinde, öğrenci görüşlerinin veri çözümlemede kullanılan dereceleme ölçeğinin 1.80-2.59 “katılmıyorum” aralığında toplandığı görülmektedir.

Öğrenciler “Bana yokmuşum gibi davranıyordu” sorusuna 2,36 aritmetik ortalama ile en yüksek, “İsmimle alay ediyordu” sorusuna 1,91 aritmetik ortalama ile en düşük puanı vermişlerdir. Kesinlikle katılmıyorum seçeneğinde puan çıkmaması ölçekte belirtilen istenmeyen öğretmen davranışlarının çok az da olsa, bulunduğunu göstermektedir. “Katılmıyorum” seçeneğinin dışında kalan diğer seçeneklerde görüş bulunmaması da, istenmeyen öğretmen davranışının aşırı miktarda olmamasının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Araştırmanın ikinci alt problem cümlesi “Lise öğrencilerinin algılarına göre istenmeyen öğretmen davranışı öğrencileri ne düzeyde etkilemektedir?” şeklindedir.

Tablo 2’de lise öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına gösterdikleri tepkilere ilişkin aritmetik ortalamalar ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo: 2. İstenmeyen Öğretmen Davranışlarına Yönelik Öğrenci Tepkilerine İlişkin İstatistik Veriler

	İstenmeyen öğretmen davranışının üzerinizde bıraktığı etki;	N	Ortalama	Std. sapma
24.	Öğretmeni itici buluyordum	913	2,55	1,50
25.	Öğretmene öfke ve kızgınlık duyuyordum	913	2,44	1,46
26.	Öğretmen tarafından dışlandığımı hissediyordum	913	2,34	1,42
27.	Sürekli öğretmenin yaptıklarını düşünüyordum	913	2,29	1,36
28.	Kendimi üzgün hissediyordum	913	2,45	1,46
29.	Öğretmenin girdiği dersten nefret ediyordum	913	2,49	1,51
30.	Öğretmenin derse girdiği saatlerden korkuyordum	913	2,25	1,39
31.	Öğretmenin dersine yoğunlaşamıyordum	913	2,37	1,45
32.	Okuldan nefret ediyor, okula gitmek istemiyordum	913	2,34	1,42
33.	Kendime olan güvenimi kaybediyordum	913	2,37	1,42
34.	Kendimi çaresiz hissediyordum	913	2,23	1,37
35.	Geceleri zor uyuyordum	913	2,11	1,34
36.	Utaniyordum	913	2,12	1,33
37.	Midem bulanıyor, kafama ağrı giriyordu	913	2,14	1,32
38.	Arkadaşlar arasında onurum, gururum zedelenmiş hissediyordum	913	2,26	1,44
	Toplam tepki puanı	913	2,32	1,01

Tablo 2' incelendiğinde, öğrenci görüşlerinin veri çözümlemede kullanılan dereceleme ölçeğinin "katılmıyorum" 1.80- 2.59 aralıklarında toplandığı görülmektedir.

Öğrenciler "Öğretmeni itici buluyordum" sorusuna 2,55 aritmetik ortalama ile en yüksek, "Geceleri zor uyuyordum" sorusuna 2,11 aritmetik ortalama en düşük tepki puanı vermişlerdir. Kesinlikle katılmıyorum seçeneğinde puan çıkmaması ölçekte belirtilen istenmeyen öğretmen davranışlarının olumsuz etkisinin çok şiddetli olmadığı bir göstergesi kabul edilebilir. Katılmıyorum seçeneğini kapsayan ortalama puan çıkması az da olsa olumsuz etkilenmelerin söz konusu olduğu şeklinde düşünülebilir. "Katılmıyorum" seçeneğinin dışında kalan diğer seçenekte görüş bulunmaması, istenmeyen öğretmen davranışından etkilenmenin çok aşırı miktarda olmamasının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Araştırmanın üçüncü alt problem cümlesi "Cinsiyet değişkenine göre lise öğrencilerinin öğretmenlerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?" şeklindedir. Bu alt problem için H0 ve H1 hipotezleri ise şu şekilde formüle edilebilir.

$H_0 = Kız ve erkek lise öğrencilerinin öğretmenlerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.$

$H_1 = Kız ve erkek lise öğrencilerinin öğretmenlerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.$

Normal dağılım göstermeyen veriler ile hipotezi test etmek için yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen veriler Tablo 3'de verilmiştir..

Tablo 3. Cinsiyet İle İstenmeyen Öğretmen Davranışı Ve Davranışın Bıraktığı Etki Puan İlişkisini Veren Mann-Whitney U Test Sonuçları

Öğretmenlik stili		N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Mann-Whitney U	P
İstenmeyen davranış	Erkek	468	263,95	19268,00	15918,500	,784
	Kız	445	258,77	115153,00		
Davranışa tepki	Erkek	468	254,17	18554,50	15853,500	,743
	Kız	445	260,37	115866,50		

Tablo 3. İncelendiğinde, erkek öğrencilerin istenmeyen öğretmen davranışı, kız öğrencilerin ise davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. İstenmeyen öğretmen davranışı alt boyutu için Mann-Whitney U testi anlamlılık p değerinin 0,784, İstenmeyen öğretmen davranışının öğrenci üzerinde bıraktığı etki alt boyutu için Mann-Whitney U testi anlamlılık p değerinin 0,743 olduğu görülmektedir. Anlamlılık değerleri 0.05 anlamlılık düzeyinden büyük bulunduğu için ($p > 0,05$), cinsiyet değişkeni bağlamında lise öğrencilerin istenmeyen öğretmen davranışı ve istenmeyen öğretmen davranışının öğrenci üzerinde bıraktığı etki algıları istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Farkın anlamsız bulunmasına rağmen, erkeklerin istenmeyen öğretmen davranışı, kızların ise davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamaları daha yüksektir. Sadece araştırma yapılan grup için; erkeklerin istenmeyen öğretmen davranışını daha fazla gözlediği, kızların ise istenmeyen öğretmen davranışından daha fazla etkilendiği söylenebilir.

Araştırmanın dördüncü alt problem cümlesi “Öğrenim görülen bölüm değişkenine göre lise öğrencilerinin öğretmenlerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklindedir. Bu alt problem için H_0 ve H_1 hipotezleri ise şu şekilde formüle edilebilir.

H_0 = Eşit ağırlık ve sayısal bölümlerde öğrenim gören lise öğrencilerinin öğretmenlerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_1 = Eşit ağırlık ve sayısal bölümlerde öğrenim gören lise öğrencilerinin öğretmenlerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Normal dağılım göstermeyen veriler ile hipotezi test etmek için yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen veriler Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrenim Görülen Bölüm İle İstenmeyen Öğretmen Davranışı Ve Davranışın Bıraktığı Etki Puan İlişkisini Veren Mann-Whitney U Test Sonuçları

Öğretmenlik stili		N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Mann-Whitney U	P
İstenmeyen davranış	Eşit ağırlık	271	378,96	101939,50	65624,500	,000
	Sayısal	642	488,28	313476,50		
Davranışa tepki	Eşit ağırlık	271	419,78	112920,50	76605,500	,007
	Sayısal	642	471,18	302495,50		

Tablo 4. İncelendiğinde sayısal bölüm öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışı ve davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamalarının eşit ağırlık bölümü öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışı ve davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak bu farkın rastlantısal mı yoksa gerçek bir istenmeyen öğretmen davranışı ve davranışın bıraktığı etki göstergesi mi olduğunu belirleyebilmek için Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen serbestlik derecesi (sd), Mann-Whitney U test değeri ve anlamlılık düzeyi (p) puanları incelenmiştir. İstenmeyen öğretmen davranışı alt boyutu için ilişkisiz örneklem Mann-Whitney U testi Anlamlılık p değerinin 0,00 olduğu ve İstenmeyen öğretmen davranışın bıraktığı etki alt boyutu için ilişkisiz örneklem Mann-Whitney U testi Anlamlılık p değerinin 0,07 olduğu görülmektedir. öğrenim görülen bölüm değişkeni bağlamında lise öğrencilerin istenmeyen öğretmen davranışı algıları 0.05 anlamlılık düzeyinde ($p < 0,05$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Bu fark sayısal bölüm öğrencileri lehinedir.

İstenmeyen öğretmen davranışı ve istenmeyen öğretmen davranışının öğrenci üzerinde bıraktığı etki açısından sayısal bölümü öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışını daha dikkatle gözlediği ve davranışlardan daha fazla etkilendiği söylenebilir.

Tartışma ve Yorum

Yapılan araştırmalarda sınıfta yaşanan istenmeyen davranışların rastlantı sonucu ortaya çıkmadığı ve mutlaka bir nedeninin olduğu belirtilmektedir. Genel bir kanı olarak bu istenmeyen davranışların nedeni olarak öğrenciler gösterilse de sebep çok farklı olabilir. Öğrencilerde gözlenen sorunların ve istenmeyen davranışların sebeplerinden birinin de öğretmenler ve onların sınıf içi davranışlarının olabileceği söylenebilir. Öğrencileri istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algı ve tepkilerinin incelendiği lise öğrencileri düzeyinde çok az araştırma olması nedeniyle bu araştırma sonuçları daha çok üniversite öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik yapılan araştırma sonuçları ile karşılaştırılmıştır. Lise öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik algılarının incelendiği bu araştırmada Tablo 1 sonuçlarına göre kesinlikle katılmıyorum seçeneğinde puan çıkmaması ölçekte belirtilen istenmeyen öğretmen davranışlarının çok az da olsa, bulunduğunu göstermektedir. “Katılmıyorum” seçeneğinin dışında kalan diğer seçeneklerde görüş bulunmaması da, istenmeyen öğretmen davranışının aşırı miktarda olmamasının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Ancak öğretmenlerin bu tür davranışları gösterme düzeyi düşük olsa bile, etkileri oldukça yüksek olabilmektedir. Dolin’in (1995) çalışması, bu yargıyı destekler niteliktedir. Araştırmasında, öğretmenlerin gösterdiği istenmeyen davranışların sıklığı çok az olsa bile, öğrencilerin derse daha az katılım gösterdikleri, daha az öğrendikleri, istenilen davranışları daha az gösterdiklerini ortaya koymuştur. Erben Keçici vd, (2013)’nin Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada “Öğretmen adayı öğrencilerin algılarına göre öğretmenleri ne derece saldırgan öğretmen davranışları göstermektedir?”bağlı bulgularına bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Aydoğan (2011) tarafından yapılan araştırmada, ortaöğretim öğrencileri, öğretmenlerinin mesleki etik ilkelere büyük ölçüde uyduğunu belirtmişlerdir.

Bu araştırmada istenmeyen öğretmen davranışlarına yönelik öğrenci tepkilerine ilişkin istatistik veriler incelendiğinde katılmıyorum seçeneğini kapsayan ortalama puan çıkması az da olsa olumsuz etkilenmelerin söz konusu olduğu şeklinde düşünülebilir. “Katılmıyorum” seçeneğinin dışında kalan diğer seçenekte görüş bulunmaması, istenmeyen öğretmen davranışından etkilenmenin çok aşırı miktarda olmamasının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. İstenmeyen öğretmen davranışları öğrencinin öğrenmesini ve sınıftaki öğretimi olumsuz etkileyen ve engelleyen davranışlardır. Literatürdeki bazı araştırma bulguları, bu tür davranışların birçok öğretmen tarafından yaygın biçimde gösterildiğini ortaya koymuştur (Buluç 2006; Bekiari vd, 2005; Memişoğlu 2005; Sheets 2002; Roberson & Doebler 2001).

Bu araştırmada lise öğrencilerin istenmeyen öğretmen davranışı ve istenmeyen öğretmen davranışının öğrenci üzerinde bıraktığı etki algılarının cinsiyete göre değişimi istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Farkın anlamsız bulunmasına rağmen, erkek öğrencilerin istenmeyen öğretmen davranışı, kız öğrencilerin ise davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamaları daha yüksektir. Benzer şekilde Erben Keçici vd, (2013)’nin yaptıkları araştırmada, cinsiyete göre saldırgan öğretmen davranışının öğrenci üzerinde bıraktığı etki istatistiksel olarak anlamsız bulunmasına rağmen, saldırgan öğretmen davranışının öğrenci üzerinde bıraktığı etki puan ortalaması erkek öğrencilerde kız öğrencilere oranla daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Özer ve Bozonoğlu (2016) tarafından yapılan araştırmada da erkek öğrencilerin sınıf içi iletişim, zaman yönetimi, öğretimin yönetimi, sınıf dışı iletişim ve derse katılım açısından öğretim elemanlarının istenmeyen davranışlar sergilediği görüşüne daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir. Genelde yapılan araştırmalarda cinsiyet değişkeni açısından yapılan analizlerde, bütün boyutlarda erkek öğrencilerin puan ortalamalarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bazı araştırmalarda da bunun tersi bulgulara ulaşılmıştır. Arslantaş (2011) tarafından yapılan araştırmada, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretim elemanlarını iletişim becerisi konusunda daha yeterli gördükleri belirlenmiştir. Murat vd. (2006) tarafından yapılan araştırmada ise kız öğrencilerin, derslerine giren öğretim elemanlarını sınıf içi eğitim-öğretim etkinliklerinde daha az yeterli gördükleri belirlenmiştir. Benzer biçimde Kumral (2009) tarafından yapılan bir diğer çalışmada da, bazı kız öğrencilerin öğretim elemanlarının davranışlarını gardiyan ve oligarşi dönemdeki yöneticilere benzettikleri, öğrencileri mahkûm gibi görüp, otoriter ve katı

davrandıkları yönünde görüş belirttikleri belirlenmiştir. Yıldırım (2012) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlerin sergiledikleri otokratik davranışların cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. İstenmeyen öğretmen davranışlarına ilişkin kız ve erkek öğrencilerin görüşleri arasındaki bu tür farklılıkların öğrenci beklentileri ile ilişkili olabileceği düşünülebilir Erdem ve Sarıtaş (2006) tarafından yapılan çalışmada ise sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretim elemanlarının davranışlarının demokratikliğine ilişkin algıları “cinsiyete” ve “öğretim türüne” göre farklılık göstermemiştir.

Bu çalışmada , sayısal bölüm öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışı ve davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamalarının eşit ağırlık bölümü öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışı ve davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamalarından daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Gurbetoğlu ve Tomakin (2011) tarafından yapılan çalışmada, öğretmen davranışları ile cinsiyet, bölüm ve sınıf değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Fakülte değişkeni açısından yapılan analizlerde, Mühendislik ve Fen Edebiyat Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin diğer fakültelerdeki öğrencilere göre öğretim elemanlarına ilişkin daha olumsuz düşüncelere sahip oldukları belirlenmiştir. Arslantaş (2011) tarafından yapılan çalışmada da da, öğretim elemanlarının iletişim becerisi ve öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini kullanma konusunda, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ortalamaları ile Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin ortalamaları arasında Eğitim Fakültesi öğrencileri lehine bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Demirtaş'ın (2004) üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarının demokratik sınıf yönetimi tutum ve davranışlarına ilişkin görüşlerini incelediği çalışmasında da, Eğitim fakültesi öğrencilerinin ortalamaları ile Fen Edebiyat Fakültesi ve İİBF öğrencilerinin ortalamaları arasında Eğitim Fakültesi lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Şen ve Erişen (2002) tarafından yapılan bir başka çalışmada, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, öğretim elemanlarını öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini kullanma, iletişim becerisi ve ölçme-değerlendirme becerileri açısından, Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerine göre daha yeterli buldukları belirlenmiştir. Memduhoğlu ve Topsakal (2008) tarafından yapılan çalışma sonucunda ise, Fen Edebiyat Fakültesinden gelip formasyon alan öğrencilerin eğitim bilimleri hocalarıyla daha kolay iletişim kurduklarını, onlarla daha az sorun yaşadıkları belirlenmiştir.

Kumral (2009) tarafından yapılan çalışmada, öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının olumsuz davranışlarının iletişim kopukluğu ya da yetersizliği, alanda ve formasyonda zayıflık, katı tutumlar, öğrenciye karşı saygısız ve küçümseyici tavırlar olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma sonuçları istenmeyen öğretmen davranışlarının çok az da olsa, bulunduğunu, öğrencilerin bundan az da olsa olumsuz etkilendiklerini göstermiştir. Lise öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışı ve istenmeyen öğretmen davranışının öğrenci üzerinde bıraktığı etki puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Farkın anlamsız bulunmasına rağmen, erkek öğrencilerin istenmeyen öğretmen davranışı, kız öğrencilerin ise davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Sayısal bölüm öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışı ve davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamalarının eşit ağırlık bölümü öğrencilerinin istenmeyen öğretmen davranışı ve davranışa karşı gösterilen tepki puan ortalamalarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Eğitimin canlı, ancak daha sorgulayıcı öğrencileri ortaöğretim öğrencileridir. Bu öğrenciler genellikle 15-18 yaş grubunu oluşturur ve bedensel ve psikolojik olarak gençlik ve ergenlik dönemindedirler. Ayrıca, lise son sınıfta yapılan yükseköğretime giriş sınavlarının olumsuz etkisi öğrencileri stres altına almaktadır. Öğretmenlerin sevilen davranışları öğrenci başarısı ve sınıf disiplini üzerine etki edebilir. Sevilen davranışlar kötü fiziki mekânları, araç gereç yokluğunu telafi edebilirken, sevilmeyen davranışlar gayretli öğrencileri, güzel fiziki mekânları ve pahalı ders materyallerini etkisiz hale getirebilmektedir İyi bir öğretmene sahip olmak öğrencilerin kendine güvenlerini, öğrenme becerilerini artırabilirken; kötü bir öğretmene sahip olmak onların kendilerine güvenlerini ve öğrenme becerilerini yok edebilmektedir (Çingir 2004). Öğrenciler sevdikleri ve model aldıkları öğretmenlerin derslerinde daha ilgili, dikkatli ve başarılı olmaktadır. Alanındaki başarısının yanında öğretmenin, hal, hareket, tutum ve tavırları yoluyla öğrenciyle iyi bir diyalog kurabilmesi, öğrenci üzerinde olumlu etki bırakması açısından önemlidir.

. Öğretmen” öğrencilere karşı güler yüzlü, hoşgörülü, sevecen, güvenilir, dürüst, objektif, sırdaş ve dost olmalı, düşünce ve davranışlarıyla öğrenciler için bir model olmalıdır

. Öğretmenlerin sevilen davranışları öğrenci başarısı ve sınıf disiplini üzerine etki edebilir. Orta öğretimde çalışan öğretmenlerin, gelişim ve öğrenme psikolojisi konularını alan bilgileri kadar çok iyi bilip uygulaması, öğrencilere empati ile yaklaşma becerilerine sahip olmaları gerekir

. İyi eğitimi iyi öğretmenler, nitelikli eğitimi de nitelikli öğretmenler yapar. Ayrıca öğretmenin eğitim-öğretim etkinlikleri ve rolleri de giderek artmaktadır. Öğretmenlik, özel uzmanlık mesleği olmanın yanı sıra bir sanattır. Bu amaçla öğretmen yetiştiren kurumlarda bu konulara önem verilmelidir.

. İstenmeyen öğretmen davranışı, tüm öğretim kademelerinde incelenmesi gereken bir konu olarak düşünülmelidir. Bu konuda yapılacak araştırmalar sonucunda elde edilecek veriler öğretmenlerin daha iyi performans göstermelerine yardımcı olacaktır. Farklı ortaöğretim okullarında İstenmeyen öğretmen davranışı ve bunun etkilerinin incelendiği çok sayıda araştırma yapılmalıdır.

Kaynakça

- Arslantaş, H. İ. (2011). Öğretim Elemanlarının Öğretim Stratejileri-Yöntem ve Teknikleri, İletişim ve Ölçme Değerlendirme Yeterliliklerine Yönelik Öğrenci Görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 487-506
- Atıcı, M. ve Çekici, F. (2009). Ortaöğretimdeki Öğretmen ve Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarla Baş Etme kKonusundaki Görüşlerinin Karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 60(60), 495-522.
- Aydoğan, İ. (2011). Öğretmenlerin Mesleki Etik İlkelerine Uyma Düzeylerinin Öğrenciler Tarafından Algılanması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 87-96.
- Bekiari, A., Heropoulou, H. & Sakellariou, K. (2005) Perceived Aggressive Physical Education Teacher Communication, Student State Satisfaction and Reasons for Discipline, *Italian Journal of Sport Sciences*, 12(1), 73-78.
- Buluc, B. (2006). An analysis of classroom rules in secondary schools in Turkey. *Educational Research Quarterly*, 29(3), 30.
- Cabaroğlu, N., ve Altinel, Z. (2010). Misbehaviour in EFL classes: Teachers' and students' perspectives. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 99-119.
- Cheng, Y. C. (1994). Teacher leadership style: a classroom level study, *Journal of Educational Administration*, 32(3), 54-71.
- Çankaya, İ. ve H. Çanakçı (2011). "Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışlarla Başa Çıkma Yolları." *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 6.2, 307-316.
- Çelikkaleli, Ö., Balcı, A., Çapri, B. ve Büte, M. (2009). İlköğretim Öğretmenlerinin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nedenleri Üzerine Görüşleri. *İlköğretim Online*, 8(3), 625-636.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon.
- Çetin, B. (2013). "Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri." *Abi Evran Üniversitesi Karşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 14.(1).
- Çınkır, S. (2004). Okulda Etkili Öğretmen-Öğrenci İlişkisinin Yönetimi. *Milli eğitim Dergisi*, Sayı:161 <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler>. (12.07.201).
- Demir, M. K. (2011). Öğretmen Adaylarının Karşılaşmak İstemedikleri Öğrenci Davranışlarının Analizi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 68-84.
- Demirtaş, H. (2004). *Demokratik Sınıf Yönetimi ve İnönü Üniversitesi Öğrencilerinin, Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi Tutum ve Davranışlarına İlişkin Görüşleri*. 13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Sözlü Bildiri, 6-9 Temmuz, Malatya.
- Dolin, D.J. (1995) Ain't Misbehavin': *A Study of Teacher Misbehaviors, Related Communication Behaviors and Student Resistance* (Doctoral Dissertation), West Virginia University, Morgantown.
- Dönmez, B. ve Cömert, M. (2009). Öğretmen Adaylarının Kendilerinin ve Uygulama Öğretmenlerinin Sınıf İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışları İle Baş Etme Konusundaki Yeterliliklerine İlişkin Algıları. *Abi Evran Üniversitesi Karşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 47-55.
- Erben Keçici, S. Beyhan, Ö. ve Sönmez Ektem, İ. (2013). İstenmeyen Öğretmen Davranışı Ölçme Aracı Geliştirilmesi. *The Journal of Academic social Science Studies*, 6,3, 1 043-1065.

- Erben Keçici,S. Beyhan,Ö. ve Sönmez Ektem,I.(2013).Agressive TeacherBehaviorsand Its'Effects on Students. *Asian Journalof Management Sciences&Education(AJMSE)*, 2 (2),15-25.
- Erdem,A:R.ve Sarıtaş,E. (2006).Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarının Davranışlarının demokratikliğine İlişkin Algıları (PAÜ örneği).*Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 525-558.
- Gökçer, N., ve Doğan, B. (2016). İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Nedenlerine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1).
- Gözütok, F. D. (1993). Teacher behaviors for discipline. Ankara University. Journal of Educational science faculty, 25, 703-711.
- Gurbetoğlu,A.ve Tomakin, E. (2011).Sevilen ve Sevilmeyen Öğretmen Davranışlarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi.Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,12(1) , 261-276.
- Erdem. A. R.ve Sarıtaş E. (2006). Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarının Davranışlarının Demokratikliğine ilişkin Algıları (PAÜ Örneği) . *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16,525-538
- Ergün, M. ve Duman,T. (2008) Kritik Durumlarda Öğretmen Davranışları. *Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi Afyon Kocatepe Üniversitesi* (www.aku.edu.tr 10.06.2017)
- Güçlü, N. (2000). "Öğretmen Davranışları", *Millî Eğitim*, Sayı 147, MEB, 21-23.
- Karagözoğlu, G. (2003). *Eğitim Sistemimizde Öğretmen Yetiştirme Politikamıza Genel Bir Bakış, Eğitimde yansımalar: VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi,
- Kearney, P., Plax, T. G., Hays, L. R., & Ivey, M. J. (1991). College teacher misbehaviors: What students don't like about what teachers say or do. *Communication Education*, 53, 40-55.
- Kearney, P., Plax, T. G., & Allen, T. H. (2002). Understanding student reactions to teachers who misbehave. In J. L. Cheseboro & J. C. McCroskey (Eds.), *Communication for teachers* (pp. 127–149). Boston, MA: Allyn & Bacon
- Kumral,O.(2009).Öğretmen Adaylarının Öğretim Elemanlarının Davranışlarına Yönelik Algıları.*Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 92-102.
- Lewis, R., & Riley, P. (2009). Teacher misbehaviour. In L. J. Saha, & A. G. Dworkin (Eds.), *The international handbook of research on teachers and teaching* (pp. 417-431). Norwell, MA, USA: Springer
- Maurer, & Wallerstein,J.S. (1984). "The Influence of Corporal Punishment on Learning: A Statistical Study.: In Corporal Punishment. Three Works, by the authors. Berkeley, CA: The Committee to End Violence Against the Next Generation. (ED 254 308).
- Memduhoğlu, H. B. ve Topsakal, C. (2008). Öğrenci ve Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programlarının Niteliği ve Programlarda Yaşanan Sorunlar. *Ege Eğitim Dergisi*, 9(1), 95-129.
- Memişoğlu, S. P. (2005). *Lise Öğrencilerinin Sınıf Ortamında Öğretmen Davranışlarına İlişkin Görüşleri*. On Dördüncü Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi (28-30 Eylül)
- Milli Eğitim Temel Kanunu,(1973). (1739 S.K.), md. 43.
- Murat, M., Aslantaş, H. İ. ve Özgan, H. (2006). Öğretim Elemanlarının Sınıf İçi Eğitim Öğretim Etkinlikleri Açısından Değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(3), 263
- Özer,N. ve Bozonoğlu,B.(2016).Öğretim Elemanları Tarafından Sergilenen İstenmeyen Davranışların Üniversite Öğrencilerinin Algılarına Göre Değerlendirilmesi.*Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*,22(2), 245-266.
- Özmen, Z. K. (2012). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarını Algılama Düzeyleri. *Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counselling*, 1(1), 35-43.
- Reed, A.J.S.& .Bergeman, V.E. (1992). In the Classroom: An Introduction to Education. Guilford .
- Roberson, T. G. & Doebler, L. K. (2001). Problems of secondary student teachers as perceived by cooperating teachers and high school students: A follow-up study. *Education*, 109(4), 497-503.
- Sadık, F. (2008). İstenmeyen Davranışlarla Baş Etme Stratejilerinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 7(2). 232-251.

Sağlam, M., Vural, L. ve Adıgüzel, A. (2007). *Yeni İlköğretim Programının Uygulanması Sürecinde Önceki Programa Göre İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Görülme Sıklığı*. VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eskişehir.

Saracaloğlu, A. S ve. Kaşlı, A. (2001). Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumları İle Başarıları Arasındaki İlişki. *Ege Eğitim Dergisi*, 1 (1), 112-127.

Sarıtaş, M. (2006). Öğretmen Adaylarının Değerlendirmelerine Göre Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarını Değiştirmek ve Düzeltmek Amacıyla Yararlanılan Stratejiler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 167-187.

Semlak, J. L., & Pearson, J. C. (2008). Through the years: An examination of instructor age and misbehavior on perceived teacher credibility. *Communication Research Reports*, 25(1), 76-85.

Sheets, R.H. (2002). You're Just a Kid That's There- Chicano Perception of Disciplinary Events *Journal of Latinos&Education*, 1(2),105-122.

Şahin, S., ve Arslan, M. C. (2014). Öğrenci ve Öğretmen Görüşlerine Göre İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Kullanılan Öğretmen Stratejilerinin Öğrenciler Üzerindeki Etkileri. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 1399-1415.

Şahin, M., ve Adıgüzelli, Y. (2015). Sınıf Yönetimi Sürecinde İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Yönelik Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Turkish Studies. International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10 (3), 799, 816.

Şen, H. Ş. ve Erişen, Y. (2002). Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Öğretim Elemanlarının Etkili Öğretmenlik Özellikleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 99-116.

Thweatt, K. S., & McCroskey, J. C. (1998). The impact of teacher immediacy and misbehaviors on teacher credibility. *Communication Education*, 47, 348-358.

Toale, M.C. (2001) *Teacher Clarity and Teacher Misbehaviors: Relationships with Students' Affective Learning and Teacher Credibility*, (Unpublished Doctoral Dissertation), West Virginia University, Morgantown.

Tortop, N. (1999). *Personel Yönetimi*, Ankara: Yargı Yayınları.

Uğurlu, C. T., Doğan, S., Şöförtakımcı, G., Ay, D., ve Zorlu, H. (2014). Öğretmenlerin sınıf ortamında karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bu davranışlarla baş etme stratejileri. *TURKISH STUDIES-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 577-602.

Ünal, A. (2012). Deviant teacher behaviors and their influence on school rules and interpersonal relationships at school. *Eğitim Araştırmaları*, 49, 1-20.

Yıldırım ,C. (2012).Sınıf Öğretmenlerinin Sınıflarında Sergiledikleri Davranışlar.*Mehmet Akif Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,4(7),119-140.

Wragg, E. C. (1993). *Class Management*, London, Roudledge.